

Asia: VN/7272/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 1 §:ään – Soveltamisala

Era kommentarer om 1 § – Tillämpningsområde

Lain 1 §:ssä säädetään tuulivoimaloiden purkamista koskevan lain soveltamisalan laajuudesta. Kyseessä olevaa lakia sovellettaisiin ns. maatuulivoimaloihin, ja niihin siinä tapauksessa, että voimalan voidaan katsoa olevan käytöstä poistettu.

1 §:n säädöskohtaisten perustelujen mukaan tuulivoimalaa pidetään käytöstä poistettuna, jos se on ilman perusteluissa esitettyä syytä ollut poissa tuotannollisesta toiminnasta yli yhden vuoden ajan. Soveltamisalaa on kuitenkin tarpeellista täsmentää siten, että se koskee myös hylättyä, tuhoutunutta tai keskeneräiseksi jäänyttä tuulivoimalaa.

Rakentamislakia tulkitaan hallituksenesitysluonnoksessa niin, että tuulivoimalaa ei pidetä enää rakennuksena, vaan sitä pidetään rakennuskohteena. Siitä syystä esimerkiksi rakennuksen ja sen ympäristön kunnossapitoa ja sen laiminlyömistä koskevia 140-141 § ei sovelleta tuulivoimaloihin, eikä myöskään hylättyä rakennusta koskevaa 145 §. Näin ollen vastuu hylätyistä tuulivoimalasta ja sen purkamisesta ja ympäristön kuntoon saattamisesta ei kuulu kenellekään.

Hallituksenesitysluonnoksen mukaan lakia sovellettaisiin tuulivoimalaan ja sen sijaintipaikkaan. Soveltamisalaa tulee laajentaa koskemaan kaikkia tuulivoimalaitosalueella sijaitsevia tuulivoiman tuotantotoimintaa palvelevia rakennuksia, rakennelmia, laitteistoja, tarpeistoja, alueen sisäisiä sähkönsiirtoyhteyksiä sekä toiminnan käytössä olevia alueita.

Lakia tulee soveltaa myös tuotantoalueen ulkopuolisiin sähkönsiirtoyhteyksiin ja niihin liittyviin rakennelmiin, joiden purkamisvelvollisuus tulee tässä laissa osoittaa yksiselitteisesti tuulivoimaloiden omistajalle. Tuulivoimahankkeiden sähköliityntälinjat, joita pitkin tuulivoimaloiden tuottama sähkö siirretään kanta- tai jakeluverkon liityntäpisteeseen, palvelevat yksinomaan tuulivoimaloiden avulla harjoitettavaa liiketoimintaa, joten vastuu niiden purkamisesta tulee olla voimaloiden omistajalla.

Velvollisuuden palauttaa alue voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan eli ennalleen palauttamisen tulee koskea koko tuulivoimantuotannon käytössä olevaa aluetta, ei pelkästään

tuulivoimaloiden sijaintipaikkaa, jolla tässä tarkoitettaneen voimalan pystytys- eli huoltokenttää. Ennalleen tulee palauttaa myös kaikki muut tuulivoimatoimintaa varten käyttöön otetut maa-alueet, kuten varastokentät, käytöstä poistetut huoltotiet ja käyttöön otettujen yksityisteiden tarpeettomiksi käyneet levennykset. Ennalleen palauttamisen tulee koskea myös voimaloiden rakentamisen yhteydessä käytettyjä alueella olevia maa-aineksenottoalueita.

Jos nämä kaikki alueet saavat jäädä tuulivoimatoiminnan aikaiseen tilaansa, se tarkoittaa merkittävän laajuisten alueiden jäämiseen pysyvästi pois metsänkasvatuksesta tuulivoimatoiminnan päättymisen jälkeenkin (ks. kommenttimme 2 §:n 1 momenttiin).

Vakuuden asettamisvelvollisuuden tulee koskea kaikkia em. kohteiden ja alueiden ja myös sähkölinjojen purkamista ja alueiden ennalleen palauttamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Kommenttinne 2–3 §:ään – Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa Era kommentarer om 2–3 § – Nedmonteringskyldighet och nedmonterings omfattning i vissa situationer

Ehdotamme, että 2 §:n 1 momentti muotoon

”Voimalan omistajan on purettava käytöstä poistetun maatuulivoimalan maanpäälliset osat, voimalan perustukset, voimalaa ympäröivän pystytys- ja huoltokentän rakenteet sekä maakaapeloinnit ja muut tuotannossa käytetyt maanpäälliset ja maanalaiset rakenteet, varasto- ja muut kenttärakenteet, käytöstä poistetut huoltotiet sekä sähkönsiirtoyhteydet kaikkine rakenteineen.”

Tälle lakiehdotukselle asetettuja ympäristön hyvän tilan, maanomistajan aseman ja alueen jatkokäyttömahdollisuuksien turvaamista koskevat tavoitteet jäävät suurelta osin toteutumatta, jos huomattava osa tuulivoimalaitosalueen infrastruktuurista jää purkamisvelvollisuuden ja erityisesti purkamiskulut turvaavan vakuusmenettelyn ulkopuolelle.

Esimerkiksi jokaisen tuulivoima-alueen toiminnalle välttämättömät sähköliityntälinjat voivat olla kymmenien kilometrien pituisia, joten niiden alle jäävät maa-alueet voivat olla pinta-alaltaan moninkertaisia tuulivoimaloiden sijaintipaikkojen pinta-alaan verrattuna, ja sijoittuvat useissa tapauksia useamman kunnan alueelle.

Sähköliityntälinjat ovat yleensä tuulivoimayhtiöiden rakentamia ja omistamia, ja ne tulevat tarpeettomiksi voimaloiden käytöstä poistamisen jälkeen. Sähköverkon liityntäsopimukseen, suurjännitejohdon hankeluun tai lunastuslupapäätöksiin ei sisälly sähkölinjan purkamista tai purkuvakuuksia koskevia määräyksiä. Jos sähkölinjan omistaja laiminlyö purkamisen, se jää maanomistajien tehtäväksi, mikä on kohtuutonta, kun otetaan huomioon, että maa-alueet on otettu käyttöön lunastusmenettelyllä. Viime kädessä vastuussa linjan purkamisesta on kunta. Siitä syystä ehdotetussa laissa säädetty purkamis- ja purkuvakuuden asettamisvelvollisuus tulee ulottaa koskemaan myös sähköliityntälinjoja ja niiden rakenteita.

Hallituksen esitysluonnoksen sivuilla 9-10 todetaan, että rakentamislain voimaantulon jälkeen tuulivoimaloita ei enää pidetä rakennuksina, vaan ne luokitellaan rakennuskohteiksi, joihin ei sovelleta rakentamislain pelkästään rakennuksia koskevia määräyksiä. Siten tuulivoimaloihin ei sovelleta esimerkiksi rakentamislain 140-142 §:ssä säädettyä rakennuksen ja ympäristön kunnossa pitämistä ja 145 §:ssä säädettyä hylättyä rakennusta koskevia määräyksiä.

Siitä syystä 2 §:n 1 momentissa säädettävän purkamisvelvollisuuden tulee koskea myös tuhoutunutta, kesken jäänyttä tai hylättyä tuulivoimalaa.

Ehdotamme, että 2 §:n 1 momentin loppuun lisätään virke:

”Käytöstä poistetulla maatuulivoimalla tarkoitetaan myös sellaista maatuulivoimalaa, joka on osaksi tai kokonaan tuhoutunut, jonka rakennustyö on jätetty kesken tai tuulivoimalan käyttämisestä on luovuttu tai tuulivoimala on muusta syystä hylätty.”

MÄÄRÄAIKA PURKAMISTOIMENPITEIDEN SUORITTAMISELLE:

Ehdotetussa laissa ei ole asetettu minkäänlaista määräaikaa sille, missä ajassa purkamistoimenpiteet ja alueen ennalleen palauttaminen on tehtävä. Määräaikaa tarvitaan sekä turvaamaan toimenpiteiden tehdyksi tulemista, että osoittamaan ajankohdan, jona vastuu toimenpiteistä siirtyy kunnalle. Tuulivoimahankkeiden maanvuokrasopimuksissa voimaloiden purkamiselle asetettu määräaika on yleensä kaksi vuotta voimaloiden käytöstä poistamisesta.

Ehdotamme, että 2 §:n 1 momentin loppuun lisätään edellä mainitun virkkeen lisäksi myös seuraava virke:

”Purkamistoimenpiteet ja alueen rakentamista edeltävään tilaan palauttamiseksi tarvittavat toimenpiteet on suoritettava kahden vuoden kuluessa voimaloiden käytöstä poistamisesta.”

Tuulivoima-ala vaatii, että vain voimaloiden maanpäälliset osat tulisi purkaa, ja perustukset tulisi saada jättää ”maisemoituina” paikoilleen. Tuulivoima-ala vastustaa myös voimaloiden pystytys- ja huoltokentän ja muiden tuulivoimatuotannon käytössä olevien maa-alueiden palauttamista rakentamista edeltävään tilaan. Vaatimustaan ala perustelee niiden käyttämän pinta-alan vähäisellä merkityksellä metsätaloudelle.

Toteutuneisiin tuulivoimahankkeisiin perustuvien todellisten lukujen perusteella tiedetään kuitenkin, että tuulivoimarakentaminen merkitsee voimalaa kohden vähintään 5-12 hehtaarin puuttomaksi raivattavia alueita, kun mukaan lasketaan pystytyskenttien, huoltoteiden, muun voimalaitosalueinfran ja sähkönsiirtoyhteyksien alle jäävät maa-alueet. Jos kaikki nämä alueet jätetään voimaloiden käytöstä poiston jälkeen palauttamatta rakentamista edeltävään tilaan, se merkitsee pysyvästi pois metsänkasvatuksesta jäävien alueiden lisääntymistä 5 000 – 12 000 hehtaarilla jokaista käytöstä poistettua 1 000 tuulivoimalaa kohden.

2 § 2 mom:

2 §:n 2 momentin mukaan kunta vastaa käytöstä poistetun tuulivoimalan purkamisesta ja sijoituspaikan ennalleen palauttamisesta, jos voimalan omistaja sen laiminlyö. Momentin loppuosan sanamuoto ”silloin, kun voimala on rakennettu vuokra-alueelle ja kun kustannuksia ei voida kattaa tässä laissa tarkoitettulla purkuvakuudella” on kuitenkin ristiriidassa 2 momentin ilmeisen tarkoituksen kanssa.

Tarkoituksenahan lienee, että kunta on vastuussa purkamistoimien suorittamisesta, jos voimaloiden omistaja laiminlyö ne, mutta vastaa kustannuksista vain siltä osin, kuin annetut vakuudet eivät siihen riitä. Sanamuotonsa mukaisesti 2 momentin säännös tarkoittaa kuitenkin sitä, että kunta vastaa myös purkamistoimista vain silloin, kun kustannuksia ei voida kattaa puheena olevassa laissa tarkoitettulla purkuvakuudella, tai ainakin antaa mahdollisuuden sellaiseen tulkintaan.

Ehdotamme 2 §:n 2 momentin sanamuodon tarkistamista seuraavalla tavalla:

”Jos vuokra-alueelle rakennetun tuulivoimalan omistaja laiminlyö 1 momentissa tarkoitetut purkamistoimet, sijaintipaikan kunta vastaa niistä, ja purkamisen kustannuksista siltä osin, kuin niitä ei voida kattaa tässä laissa tarkoitetulla purkuvakuudella.”

Myös kunnan toimesta suoritettaville purkamistoimenpiteille ja alueen rakentamista edeltävään tilaan palauttamiselle on syytä säätää määräaika. Se voisi olla sama kaksi vuotta siitä ajankohdasta, jona vastuun on todettu siirtyneen sitovasti kunnalle.

Ilman sitovien määräaikojen säätämistä purkamistoimenpiteitä koskevat velvoitteet jäävät tehottomiksi, koska toimenpiteiden suorittamista on mahdollista loputtomasti lykätä.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kunta ei missään tilanteessa vastaisi voimalan omistajan omalle maalleen rakentaman tuulivoimalan purkamiseen liittyvistä velvoitteista. Säännöskohtaisissa perusteluissa s. 39-40 todetaan, että vakuuden asettamisvelvollisuus koskee kuitenkin myös omalle maalle rakennettavia tuulivoimaloita. Ehdotetusta laista ja sen perusteluista puuttuvat kokonaan määräykset siitä, kenen vastuulla voimalan purkaminen on, jos kiinteistön omistaja ei siihen jostain syystä kykene, ja miten kunnan hyväksi asetetun purkuvakuuden kanssa siinä tapauksessa menetellään.

Kunnan toissijainen vastuu purkamistoimista koskisi vain niitä vuokramaalle rakennettuja tuulivoimaloita, joiden purkamiskulujen kattamiseksi kunnalla on hallussaan purkuvakuus, eli lain tullessa voimaan ehdotetussa muodossa 1.1.2028 jälkeen rakentamisluvan saaneita tuulivoimaloita. 2 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus purkaa käytöstä poistetut tuulivoimalat koskisi kuitenkin kaikkia tuulivoimaloita, myös ennen mainittua ajankohtaa rakennus/rakentamisluvan saaneita.

Kenellä on vastuu ennen 1.1.2028 rakennus/rakentamisluvan saaneiden tuulivoimaloiden purkamistoimenpiteistä, jos voimaloiden omistaja laiminlyö purkamisen? Kuka vastaa purkamiskustannuksista siltä osin, kun purkuvakuus ei riitä niitä kattamaan, tai purkuvakuus puuttuu kokonaan?

Kyse on yli 2000 tuulivoimalan purkamistoimenpiteitä koskevasta sääntelyaukosta, joka koskettaa useita tuhansia kiinteistönomistajia. Sitä ei voida korvata pelkällä viittauksella olemassa olevaan lainsäädäntöön, koska sen tulkinta on hyvin ristiriitaista ja epämääräistä. Tähän astihan esimerkiksi ympäristöministeriössä on katsottu, että jätelain säännöksiä ei sovelleta tuulivoimalan perustuksiin, jos niiden purkaminen laiminlyödään. Jätelakia ympäristöministeriön kannanottojen mukaan sovellettaisiin vasta perustusten purkamisessa syntyvään purkumateriaaliin

Lakiin tarvittaisiin jonkinlaisia siirtymäsäännöksiä tämän lain säännösten soveltamisen ulkopuolelle jäävien tuulivoimaloiden tilanteen järjestämiseksi. Se voisi tapahtua esimerkiksi säätämällä, että ennen 1.1.2028 rakennus/rakentamisluvan saaneiden tuulivoimaloiden purkamisvastuu ratkaistaan jätelainsäädännön säädöksiä noudattaen, ja käytöstä poistetut tuulivoimalat ja niiden perustukset luokitellaan yksiselitteisesti jätteeksi.

3 § 1 mom:

3 §:n 1 momentissa säädetään, että kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä maatuulivoimalan purkamisluvassa, että voimalan perustukset on purettava vain luvassa

täsmennettyyn syvyyteen asti, jos perustusten purkamisesta kokonaan aiheutuisi ympäristölle haittaa, jota ei voida purkamisen toteutumistavan valinnoilla riittävästi vähentää.

Tällä säännöksellä käytännössä kumotaan edellisessä pykälässä säädetty velvollisuus purkaa voimalan perustukset. Seurauksena tulee väistämättä olemaan, että useimmissa tapauksissa perustukset tulevat jäämään ainakin osittain purkamatta. Tällaisella sääntelyllä 2 §:ssä säädetty perustusten purkamista ja sijoituspaikan ennalleen palauttamista koskeva velvollisuus jää näennäiseksi.

Kun kunnalla on toissijainen vastuu purkamiskuluista siltä osin kuin kustannuksia ei voida kattaa purkuvakuudella, kunnalla on myös vahva intressi oman taloudellisen riskinsä minimoimiseksi määrätä, että perustuksia ei tarvitse kokonaan purkaa.

Voimalan omistajan taloudellinen intressi perustusten purkamislaajuuden suhteen on vielä suurempi. Tällainen sääntely lisää väistämättä riskiä viranomaiseen kohdistuvaan epäasialliseen vaikuttamiseen ja suoranaiseen korruptioon.

Kunnalla olisi jokaisen käytöstä poistetun tuulivoimalan kohdalla mahdollisuus sallia perustusten jättäminen osittain tai jopa kokonaan purkamatta vetoamalla purkamisesta aiheutuviin ympäristöhaittoihin, koska tämä oikeus on sidottu perustusten purkamisesta aiheutuviin suoriin ympäristövaikutuksiin. Jos tarkastellaan ainoastaan purkamishetkellä aiheutuvia vaikutuksia, on itsestään selvää, että purkamisesta aiheutuu aina enemmän vaikutuksia ympäristössä, kuin siitä, että purkamistoimenpiteitä ei ollenkaan tehdä.

Perustusten jättämisestä purkamatta ja jäämisestä maaperään ikuisiksi ajoiksi aiheutuvia pitkäaikaisia ympäristöhaittoja ei oteta tässä säännöksessä ja sen perusteluissa ollenkaan huomioon, eikä koko tässä ehdotetussa laissa ole minkäänlaisia viittauksia siihen, että näitä pitkäaikaisia ympäristövaikutuksia tarvitsisi jollakin tavalla pyrkiä edes arvioimaan ennen purkamisen laajuutta koskevaa päätöksentekoa.

Lisäksi 1 momentin viimeinen lause ”jota ei voida purkamisen toteutumistavan valinnoilla riittävästi vähentää” on liian ylimalkainen, eikä täytä lakikielelle asetettavaa täsmällisyyden ja yksitulkintaisuuden vaatimusta. Se tarjoaa rakennusvalvontaviranomaiselle vapaat kädet kaikissa tapauksissa hyväksyä perustusten jättämisen ainakin osittain purkamatta vetoamalla siihen, että purkamisen haittoja ei voida riittävästi vähentää.

Purkamisluvasta olisi kuultava maanomistajaa, mutta kunta voisi kuitenkin purkamisluvassa antaa perustusten osapurkamista tai purkamatta jättämistä koskevan määräyksen ilman maanomistajan suostumusta. Kunnan ja voimaloiden omistajan intressit saavat syrjäyttää maanomistajan oikeuden, mikä rikkoo perustuslain 15 §:ssä säädettyä omaisuudensuojaa.

Ehdotamme, että rakennusvalvontaviranomaisen oikeudesta myöntää poikkeus 2 §:n 1 momentissa säädetystä perustusten purkamisvelvollisuudesta luovutaan kokonaan ja 1 momentti poistetaan laista.

Tai ainakin perustusten jättämiselle osittain tai kokonaan purkamatta tulisi kirjata lakiin selkeät ehdot. Se saisi olla mahdollista ainoastaan, jos purkamisesta ympäristölle aiheutuvan haitan voidaan luotettavasti ja objektiivisesti osoittaa olevan suurempi kuin perustusten paikoilleen jättämisestä aiheutuvan haitan. Huomioon tulisi ottaa kaikki ne kumulatiiviset haitat, joita perustusten ajan myötä tapahtuvasta hajoamisesta maaperälle, pinta- ja pohjavesille sekä muulle luonnolle satojen

vuosien kuluessa saattaa aiheutua. Huomioon tulisi tässä yhteydessä ottaa myös perustuksiin sisältyvien raudoitusmateriaalien jääminen kierrättämättä ja hyödyntämättä.

3 § 2 mom:

3 §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä maatuulivoimalan purkamisluvassa, että voimalaa ympäröivän pystytys- ja huoltokentän rakenteita ei ole tarpeen purkaa eikä sijaintipaikkaa tarvitse ennallistaa, pidämme tarkoituksenmukaisena ainoastaan niissä tilanteissa, joissa paikalle varmuudella rakennetaan uusi tuulivoimala.

Ehdotamme, että ilmaisua ”alueen jatkokäyttöön liittyvästä syystä” täsmennetään niin, että purkamatta ja ennalleen palauttamatta jättäminen koskisi ainoastaan alueen jatkokäyttöä tuulivoiman tai mahdollisesti aurinkovoiman tuotannossa, josta olisi jo lupamenettely käynnissä. Pelkkä voimalan omistajan ilmoitus mahdollisesta myöhemmästä käyttötarkoituksesta ei siis saisi olla perusteena poiketa 2 §:ssä säädetystä purkamisvelvollisuudesta.

Kommenttinne 4–6 §:ään – Vakuutta koskevat säännökset Era kommentarer om 4–6 § – Bestämmelser om säkerheten

4 § 1 mom:

Kannatamme 4 §:ssä vakuutta ja sen asettamista koskevia periaatteita. Vakuuden asettamista kunnalle pidämme parempana kuin vakuuden antamista maanomistajille. Vakuuden vaatiminen ennen rakennustyön aloittamista on selkeä parannus nykytilanteeseen, jossa vakuuksia pääsääntöisesti kartutetaan hyvin pitkän ajan kuluessa. Vakuudesta määrääminen rakentamislupapäätöksessä ja vakuutta koskevien lupamääräysten sisältyminen rakentamislupaehtoihin on myös mielestämme hyvä tapa ratkaista vakuutta koskeva päätöksenteko.

1 momentin sanamuoto on kuitenkin ristiriitainen. Siinä säädetään, että rakennushankkeeseen ryhtyvän on ennen voimalan rakennustyön aloittamista asetettava vakuus. Viimeisessä virkkeessä todetaan kuitenkin, että voimalan rakennushankkeen valmistuttua vakuuden asettamisesta vastaa voimalan omistaja. Tarkoituksena tässä lienee viitata vakuuden asettamiseen omistajan vaihtuessa, mutta sanamuodon voi yhtä hyvin tulkita niin, että vakuuden asettaminen ennen rakentamisen aloittamista ei olekaan välttämätöntä, vaan se voi tapahtua myös rakennushankkeen valmistuttua.

Tällaisenaan sanamuotoon sisältyy selkeä virhetulkinnan vaara, jota tuulivoimalan rakentamishankkeeseen ryhtyvä voisi käyttää perusteluna lykätä vakuuden asettaminen myöhempään ajankohtaan. Ehdotamme, että 1 momentin viimeinen virke poistetaan. Vakuus tulee yksiselitteisesti ja aina asettaa ennen rakentamisen aloittamista. Ks. myös kommenttimme 6 §:ään.

4 § 2 mom:

2 momentissa säädetään, että purkuvakuuden tulee olla määrältään riittävä ottaen huomioon jätteen käsittelystä aiheutuvat kulut. Tärkeintä olisi kuitenkin varmistaa tällä säännöksellä se, että vakuus kattaa kaikki purkamisesta ja alueen ennalleen palauttamisesta aiheutuvat kustannukset

täysimääräisesti. Purkuvakuuden riittävyys varmistamisella on aivan olennainen vaikutus kuntien asemaan toissijaisen purkamisvastuun kantajina.

TUUVA-selvitys ja ulkomailla tuulivoimaloiden purkamisesta saadut kokemukset osoittavat, että purkamiskulut ovat todellisuudessa moninkertaiset nykyisiin purkuvakuuksiin (80 000 – 150 000 eur) verrattuna. Maanvuokrasopimukseen liittyvät purkuvakuudet mitoitetaan lisäksi aina sillä perusteella, että perustuksia ei pureta, vaan ne jätetään paikoilleen voimaloiden purkamisen jälkeen. Nykyiset purkuvakuudet eivät huomioi perustusten purkamiskuluja, eivätkä myöskään tuulivoimalaitosalueen ennalleen palauttamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Suomessa on purettu vasta noin 50 tuulivoimalaa, eli kokemuksia nykyisin toiminnassa olevien teollisen kokoluokan tuulivoimaloiden purkamiskustannuksista ei meillä juurikaan vielä ole. Tulevaisuuden 300-350-metrinen tuulivoimaloiden purkamiskuluista ei ole kokemusta maailmassa kenelläkään, koska näitä tulevaisuuden jättiläisvoimaloita ei ole ehditty missään vielä edes rakentaa.

Kunnalla ei voida olettaa olevan asiantuntemusta arvioida voimaloiden 20-30 vuoden päästä tapahtuvan purkamisen kustannuksia rakennuslupan myöntämishetkellä, jolloin voimalan rakentamiskustannuksetkaan eivät ole vielä selvillä. Rakennusvalvontaviranomainen koostuu neljän vuoden välein vaihtuvista luottamushenkilöistä, jotka ovat tavallisia kuntalaisia. Vaikka tuulivoimaloiden rakennuslupien myöntäminen olisi kunnassa delegoitu rakennustarkastajalle, ei hänelläkään ole välttämättä asiassa tarvittavaa kokemusta. Valtionhallintoon tulisi muodostaa poliittisesti riippumaton asiantuntijaelin, jonka tehtävänä olisi kerätä tietoa tuulivoimaloiden todellisista purkamiskustannuksista, ja jakaa niistä tietoa kunnille ja julkisuuteen.

Purkujätteen käsittelystä aiheutuvien kustannusten osalta riittäisi viittaus jätelain määräysten noudattamiseen. Emme kannata purkujätteestä mahdollisesti saatavien tulojen huomioimista vakuuden määrää vähentävänä tekijänä. Purkujätteen markkinatilanteen ja markkinahinnan arvioimiseen purkamishetkellä, joka on kaukana tulevaisuudessa, ja jonka ajankohtaa ei vakuuden asettamishetkellä edes tiedetä, sisältyy aivan liian paljon epävarmuutta.

Ehdotamme, että 4 §:n 2 momentti muutetaan muotoon:

”Vakuuden on oltava määrältään riittävä kattamaan kaikki 2 §:n 1 momentin mukaisista purkamistoimista aiheutuvat kustannukset ottaen huomioon purkujätteen ja -materiaalien arvioitu määrä ja käsittelykustannukset siten kuin jätelaissa säädetään, sekä muut voimalan purkamiseksi ja tuulivoimalaitosalueen ja sähkönsiirtoyhteyksien ennalleen palauttamiseksi vaaditut toimet. Vakuuden on katettava toimien toteuttamiseen liittyvän arvonnisäveron määrän.”

4 § 3 mom:

4 §:n 3 momentin määräyksen lähtökohtana on, että hankekehittäjä tai voimaloiden omistaja saa valita vakuustyyppin. Koska kunnalla on toissijainen vastuu purkamisen ja alueen ennalleen palauttamisen kustannuksista, joiden kattamiseksi purkuvakuus on annettu, kunnalla tulee olla oikeus hyväksyä tai hylätä tarjottu vakuustyyppi.

Vakuuden tulee olla luotettavan rahoituslaitoksen tai vastaavan ulkopuolisen tahon antama. Omavelkaisia takauksia tai konserniyhtiön takauksia ei tule hyväksyä

Ehdotamme, että 3 momentin ensimmäinen lause muutetaan muotoon:

”Vakuuden tulee olla pantattu talletus taikka muu vastaava ulkopuolisen rahoituslaitoksen antama vakuus, jonka kunnan rakennusvalvontaviranomainen hyväksyy.”

Hallituksen esitysluonnoksen sivulla 47 todetaan, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä vakuuden määrän laskemisesta ja esimerkiksi sen määrän sitomisesta indeksiin. Samassa kohdassa todetaan, että vakuuden määrää voitaisiin indeksin muutoksen myötä joko lisätä tai vähentää.

Purkamiskustannuksien arvioimiseen sisältyvän merkittävän epävarmuuden vuoksi ei ole perusteita velvoittaa purkuvakuuden edunsaajaa alentamaan vakuutta indeksin muutoksen vuoksi. Vakuuden korottaminen ei välttämättä onnistu, kun indeksi taas nousee.

KUULEMINEN JA VALITUSOIKEUS VAKUUDEN MÄÄRÄÄ KOSKEVASTA KUNNAN PÄÄTÖKSESTÄ JÄÄ TOTEUTUMATTA:

Toissijaisesta purkamisvastuusta ja vastuusta palauttaa alue ennalleen aiheutuu kunnalle erittäin suuri taloudellinen velvoite, johon liittyvät taloudellisen riskin suuruus riippuu oleellisesti siitä, miten hyvin tai huonosti rakennusvalvontaviranomainen onnistuu purkuvakuuden suuruutta koskevassa ratkaisussa. Yksittäisessä tuulivoimahankkeessa saattaa olla useita kymmeniä yksittäisiä tuulivoimaloita, ja näitä tuulivoimahankkeita saattaa maa-alueeltaan laajassa kunnassa olla useita, joten purkamiskulujen aliarvioimisesta aiheutuva riski voi helposti ylittää kunnan taloudellisen kantokyvyn.

Purkuvakuuden mitoittamisessa epäonnistuminen koituu veronmaksajien eli kuntalaisten maksettavaksi, jos voimaloiden omistaja laiminlyö purkamisen. Siitä syystä yksi suurimmista epäkohdista tässä ehdotetussa laissa on purkuvakuutta koskevien päätösten jääminen kuntalaisten kuulemisvelvollisuuden ja useimmissa tapauksissa myös valitusoikeuden ulkopuolelle.

Rakennuslupapäätöksissä valitusoikeus on hyvin suppea rajoittuen lähes yksinomaan tuulivoimalan sijaintikiinteistön rajanaapureihin. Valitukseen oikeutettuja rajanaapureita on korkeintaan hankealueen reunoilla sijaitsevilla kiinteistöillä, ja silloinkin rajanaapureilla on yleensä tuulivoimayhtiön kanssa ns. naapurisopimus, johon sisältyvä myötävaikuttamispykälä yleensä estää tuulivoimapäätöksistä valittamisen. Hankealueen keskelle sijoittuvilla tuulivoimaloilla ei tietenkään ole sellaisia rajanaapureita, jotka voisivat rakennusluvista valittaa.

Myös kuntalaisten osallistumisoikeus jää toteutumatta purkuvakuutta koskevassa päätöksenteossa. Rakennuslupahakemuksen vireilletulosta on tiedotettava naapureille, ja heille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä lupahakemuksesta. Purkuvakuuden määrä ei ole kuitenkin rakennuslupahakemukseen sisältyvä asia, joten kuntalaissa säädetty kuntalaisten osallistumisoikeus ja hallintolaissa säädetty asianosaisten kuuleminen jäävät toteutumatta purkuvakuuden määrää koskevassa päätöksenteossa. Myös Århusin sopimuksen mukaiset kansalaisten tosiasialliset tiedonsaanti- ja osallisoikeudet jäävät purkuvakuuden määrää koskevassa päätöksenteossa kokonaan toteutumatta.

5 § 1 mom:

5 §:n 1 momentissa säädetään, että vakuuden on oltava voimassa yhtäjaksoisesti voimalan rakennustyön aloittamisesta 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen toimien loppuun saattamiseen asti.

Ehdotamme, että em. virkkeen jälkeen lisätään uusi virke: ”Purkuvakuuden voimassaolon on jatkuttava voimalan omistajan vaihtumisesta huolimatta.”

6 § 3 mom:

6 §:n 3 momentissa säädetään rakennusvalvontaviranomaisen velvollisuudesta vapauttaa vakuus omistajan vaihtuessa. Paremmin purkuvakuudelle asetetut tavoitteet saavuttaisiin kuitenkin säätämällä, että purkuvakuuden tulee olla sellaisessa muodossa, että se siirtyy omistajanvaihdoksissa uudelle omistajalle ilman vakuuden vaihtamistarvetta.

Tuulivoimaloiden omistajanvaihdoksia ei ole Suomessa mitenkään rajoitettu, ja tuulivoimahankkeet vaihtavat tyypillisesti omistajaa useita kertoja elinkaarensa aikana. Omistajatahot voivat olla hyvin monenlaisia hankekehittäjistä monikansallisiin sijoitusyhtiöihin, ja kaikkea siltä väliltä. On oletettavaa, että ajan kuluessa ja voimaloiden ikääntyessä omistajiksi tulee matalamman tuottovaatimuksen toimijoita, joiden taloudelliset valmiudet myös purkuvakuuden asettamiseen saattavat olla aikaisempia omistajia heikommat.

Jos purkuvakuus joudutaan vapauttamaan aina omistajan vaihtuessa, kunnalle aiheutuu varsinkin tuulivoimaloiden käyttöön loppupuolella kasvava riski siitä, että uudelta omistajalta ei enää saadakaan sellaista vakuutta, joka kattaa kaikki purkamistoimenpiteistä ja alueen ennalleen palauttamisesta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti.

Sen vuoksi ehdotamme edellä mainittua lisäystä 5 §:ään ja 6 §:n 3 momentin poistamista. Tilalle ehdotamme vakuuden siirtymistä ja mahdollista vapauttamista omistajanvaihdoksissa koskeva omaa pykälää, jossa purkuvakuuden asemasta omistajanvaihdoksissa säädetään tarkemmin.

Purkuvakuuden tulisi ensisijaisesti siirtyä omistajanvaihdoksissa uuden omistajan vastattavaksi, ja jos vakuus joudutaan vaihtamaan, olisi säädettävä siitä, että uuden omistajan tulee noudattaa myös 4-5 §:n määräyksiä. Kunnalla tulisi olla oikeus hyväksyä tai hylätä myös uuden omistajan esittämä vakuus.

Useimmiten vakuuksien siirrosta omistajanvaihdoksissa ei todennäköisesti edes synny suurta ongelmaa, koska yleensä suunniteltavaa tuulivoimahanketta varten perustetaan ns. hankeyhtiö, jonka omistuksessa tuulivoima-alueen varallisuus on. Omistajanvaihdokset toteutettaneen useimmiten näiden hankeyhtiöiden osakkeiden kauppana, ja jos purkuvakuuskin on hankeyhtiön asettama, se siirtyy uudelle omistajalle hankeyhtiön osakkeiden vaihtaessa omistajaa.

Edellä kerrotuista syistä ei mielestämme ole perusteita velvoittaa rakennusvalvontaviranomaista vapauttamaan purkuvakuus tuulivoimalan omistajan vaihtuessa, vaan rakentamiseen ryhtyvältä tulisi vaatia siirtokelpoiset purkuvakuudet.

Esitämme, että 6 §: 3 momentti poistetaan laista.

Kommenttinne 7 §:ään – Purkamisesta määrääminen

Era kommentarer om 7 § – Föreläggande om nedmontering

Ainakaan niissä tapauksissa, joissa rakennusvalvontaviranomaiselle on asetettu purkamiskulujen varalle tämän lain mukainen purkuvakuus, emme pidä rakentamislain 147 §:n mukaista

teettämishukkaa tai uhkasakon varaista kehotusta tarkoituksenmukaisena keinona saada purkamistoimenpiteet laiminlyövä voimaloiden omistaja täyttämään velvollisuutensa. Pakkokeinojen läpiviemiseen kuluu erittäin paljon aikaa, jona aikana purkamatta jääneet tuulivoimalat ja muu voimalaitosinfra ovat maanomistajan haittana ilman niistä kertyviä tuloja.

Purkamistoimenpiteiden todennäköisimpänä syynähän lienevät voimalan omistajan talousvaikeudet, jolloin uhkasakosta tai teettämishukasta ei ole hyötyä. Joskus voi käydä jopa niin, että todellista omistajaa ei tässä vaiheessa enää edes tavoiteta.

Parempi ratkaisu on, että vastuu purkamistoimenpiteistä siirtyy purkamiselle asetetun määräajan jälkeen kunnalle, joka realisoi vakuuden ja hoitaa purkamistoimenpiteet. Olemme 2 §:n 1 ja 2 momenttia koskevista kommentteistamme esittäneet, että tähän puheena olevaan lakiin lisättäisiin purkamistoimenpiteiden suorittamiselle sitovat määräajat, jotka koskevat sekä voimaloiden omistajia että myös kuntaa.

Purkamistoimenpiteisiin ja alueen ennallistamiseen velvoittavat tämän lain säännökset koskevat kuitenkin myös niitä tuulivoimaloita, joiden purkamiskulujen varalle ei ole asetettu kunnalle vakuutta, eli ennen 1.1.2028 rakennettuja tai rakennus/rakentamisluvan saaneita tuulivoimaloita. Mutta niidenkin kohdalla rakentamislain mukaisen uhkasalon tai teettämishukan soveltaminen edellyttäisi ensin 147 §:n muuttamista. 147 §:n 1 momentin mukaan kyseeseen tulisivat lähinnä toimenpiteet rakentamislain 12 tai 13 luvun vastaiseen toiminnan vuoksi. Molempien rakentamislain lukujen säännökset koskevat vain rakennuksia, joten niitä ei voida soveltaa tuulivoimaloihin, joita pidetään rakennuskohteina (hallituksen esitysluonnos s. 9-10).

Kommenttinne 8 §:ään – Voimalan omistajan konkurssi
Era kommentarer om 8 § – Kraftverksägarens konkurs

-

Kommenttinne 9 §:ään – Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu
Era kommentarer om 9 § – Avgift som betalas till kommunen för myndighetsavgifter

Vakuuden hallintaan liittyvät viranomaistehtävät eivät vertaudu muihin rakentamislain 79 §:ssä tarkoitettuihin tarkastus- ja valvontatehtäviin, koska vakuuksien valvonta edellyttää vuosittaisia toimenpiteitä koko tuulivoimaloiden käytössä olon ajan. Ehdotamme, että tarkemmat määräykset valvontamaksun määräytymisperusteista annetaan asetuksella.

Kommenttinne 10 §:ään – Viittaus rikoslakiin
Era kommentarer om 10 § – Hänvisning till strafflagen

-

Kommenttinne 11 §:ään – Voimaantulo
Era kommentarer om 11 § – Ikraftträdande

Emme pidä tarkoituksenmukaisena ja perusteltuna vuoden siirtymäaikaa kunnan toissijaista purkamisvelvollisuutta koskevan 2 §:n 2 momentin ja purkuvakuutta koskevien 4-6 §:n soveltamisessa.

Siirtymäaika, jonka aikana tuulivoimayhtiöt välttyisivät velvollisuudesta asettaa kunnalle todellisia purkamiskuluja vastaavan purkuvakuuden aiheuttaisi siirtymäajalle valtavan ruuhkan, kun mahdollisimman monet tuulivoimayhtiöt pyrkisivät hakemaan voimaloilleen rakentamislupia vuoden 2027 aikana.

Ehdotamme, että suunnitellusta vuoden siirtymäajasta luovutaan, ja tämän lain kaikkien pykälien soveltaminen alkaa lain voimaantulopäivästä. Rakentamista suunnittelevat tuulivoimayhtiöt eivät tarvitse aikaa valmistautua uuteen lakisääteeseen vakuusvelvoitteeseen, koska yhtiöillä ei ole minkäänlaista pakkoa hakea suunnittelemlleen voimaloille rakennuslupia, ennen kuin ne ovat varmistaneet tarvittavien vakuuksien saatavuuden.

Ehdotetun siirtymäajan jälkeenkin rakennuslupia haetaan vielä hyvin pitkään sellaisille tuulivoimaloille, joiden maanvuokrasopimukset on tehty ennen tämän lain voimaantuloa. Suomen uusiutuvat ry:n tilastojen mukaan maassamme oli viime vuodenvaihteessa suunnitteilla noin 400 tuulivoimahanketta, joihin suunnitellaan yli 6800 tuulivoimalaa. Tuulivoimahankkeen suunnitteluprosessi käynnistyy käytännössä aina maanvuokrasopimusten hankkimisella.

Maanvuokrasopimukseen voi liittyä hyvin monenlaisia purkuvakuutta koskevia sopimusehtoja, mutta lähes aina purkuvakuudet asetetaan ja niitä kartutetaan vasta tuulivoimaloiden toiminnan aikana. Ehdotetusta laista puuttuvat kuitenkin kokonaan säännökset siitä, miten olemassa oleviin maanvuokrasopimukseen liittyvät purkuvakuuksia koskevat ehdot yhteensovitetään tämän lain purkuvakuuksia koskevien säännösten kanssa.

Kommenttine 56 b §:ään – Maatuulivoimalan purkamislupa Era kommentarer om 56 b § – Rivningslov för landbaserade vindkraftverk

Lain systematiikan kannalta on ristiriitaista, että vaikka lain tavoitteena on luoda tuulivoimaloiden omistajille lakiin perustuva velvollisuus purkaa käytöstä poistetut tuulivoimalat, toisaalla laissa kuitenkin kielletään tuulivoimalan purkaminen ilman lupaa. Purkamisluvan hakemis- ja myöntämiskynnys on lisäksi nostettu melko korkeaksi asettamalla tiukat vaatimukset lupahakemuksessa esitettävälle tiedoille. Purkamisen korkea lupakynnys lisää houkutusta purkamistoimenpiteiden laiminlyömiseen.

Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että purkamisluvan hakijan on selvitettävä voimalan perustusten purkamisen vaikutukset ympäristöön ja keinot, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää. Viranomaisen hyödyntää selvitystä arvioidessaan tarvetta määrätä perustusten purkamista vain luvassa täsmennettävään syvyyteen asti purkamisesta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten vuoksi.

Tällä säännöksellä voimaloiden omistajalle tarjotaan keino välttyä perustusten purkamiselta, ja rakennusvalvontaviranomaiselle keino vähentää kunnan toissijaisesta purkamisvastuusta aiheutuvaa taloudellista riskiä siitä, että purkamiskustannukset osoittautuvat asetettua vakuutta suuremmaksi, ja koituvat vakuuden ylittävältä osalta kunnan maksettaviksi. Säännöksen voimaantulo tässä muodossa tulee suurella todennäköisyydessä johtamaan siihen, että käytännössä perustukset puretaan aina vain osittain tai jätetään kokonaan purkamatta.

Tällainen sääntely luo voimalan omistajalle erittäin suuren houkutuksen liioitella perustusten purkamisesta aiheutuvia ympäristöhaittoja, ja jättää esittämättä keinoja, joilla ympäristölle aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää.

Mielestämme purkamisluvan hakijalle perustusten purkamisesta aiheutuvien ympäristövaikutuksia ja niiden lieventämiskeinoja koskevien selvitysten vaatimisvelvoitteesta tulisi kokonaan luopua. Samoin luopua tulisi 3 §:n 1 momentissa säädetyistä mahdollisuudesta jättää perustukset kokonaan tai osittain purkamatta purkamisesta vastuussa olevan tahon antamien haittaselvitysten perusteella.

Jos mahdollisuudesta jättää perustukset osittain tai kokonaan purkamatta ei haluta kokonaan luopua, purkamisesta aiheutuvien haittojen ja niiden lieventämiseksi tarvittavien keinojen arvioimista ei ainakaan pidä jättää tuulivoimalan omistajan tehtäväksi, vaan ympäristövaikutuksesta tulee vaatia puolueettoman asiantuntijan selvitys. Lisäksi lakiin tulee kirjata selkeä määräys lupaviranomaisen omasta selvittämisvelvollisuudesta esimerkiksi viittauksella hallintolain 31 §:ään.

Mielestämme ensisijaisena tavoitteena ja pääsääntönä tulee olla perustusten purkaminen kokonaan lain 2 §:n 1 momentin mukaisesti, ja osittainen purkaminen tai kokonaan purkamatta jättäminen saisi olla vain erittäin tiukasti säännelty poikkeus.

Tarkoituksenmukaisinta olisi antaa mahdollisimman suuri osa voimaloiden purkamista koskevista määräyksistä jo rakennettavan tuulivoimalan rakentamisluvassa. Parhaat edellytykset käyttökelpoisimman purkamistavan arvioimiseen ovat juuri rakennusluvan hakijalla, jolla on paras tieto rakennettavan voimalan rakenteista ja siinä käytettävistä materiaaleista ja niiden määrästä.

Voimaloiden purkamishetken omistaja on hyvin suurella todennäköisyydellä joku muu taho, kuin voimaloiden rakennusaikainen omistaja, ja kun aikaakin tässä vaiheessa on saattanut kulua jo pari vuosikymmentä voimaloiden rakentamisesta, tiedot tuulivoimalaan sisältyvistä materiaaleista ja rakenteista eivät välttämättä enää ole kovin kattavia.

Purkamisluvan sijaan 56 b §:ssä tulisikin säätää ainoastaan kevyemmästä viranomaismenettelystä, jossa määrättäisiin vain suoraan purkamistapaan liittyvistä ehdoista ja määräyksistä. Lupapäätöksen nimi voisi olla vaikka ”maatuulivoimalan purkamistalupa”. Päätöksentekoa voisivat kuitenkin koskea nyt ehdotetut kuulemiset ja valitusoikeudet.

Ehdotetusta laista puuttuvat kokonaan purkamista koskevat säännökset siinä tilanteessa, että purkaminen jää kunnan tehtäväksi rakennusvalvontaviranomaisen hyväksi asetettua purkuvakuutta hyödyntäen. Myöntääkö rakennusvalvontaviranomainen silloin itselleen purkamisluvan, ja päättää itse, pitääkö sen purkaa perustukset vai ei, ja asettaa itselleen muutkin voimalan purkamista ja alueen ennalleen palauttamista koskevat lupamääräykset?

Kommenttinne koskien muita rakentamislain muutettavaksi ehdotettavia pykäläiä Era kommentarer om övriga paragrafer som föreslås bli ändrade i bygglagen

Pidämme erittäin tärkeänä parannuksena 108 §:n määräystä, jonka mukaan maatuulivoimalan rakennustyötä ei saa aloittaa ennen purkuvakuuden asettamista. Ehdotamme kuitenkin, että sanamuotoa tarkistettaisiin sillä tavoin, että aloituskielto ei koske pelkästään maatuulivoimalan rakennustöitä, vaan se koskee kaikkea tuulivoimalaitosalueen rakenteiden rakentamista.

Muutoksen tulisi kuitenkin tulla voimaan samaan aikaan tämän lain voimaantulon kanssa, tai mikäli 2 § 2 momentti ja 5-6 § voimaantulolle ehdotettu siirtymäaika säilytetään, siirtymäajan päättyessä. Ehdotamme kuitenkin, että kaikki tämän lain pykälät tulisivat voimaan samaan aikaan ilman siirtymäaikaa (ks. kommenttimme em. pykäläiin).

Kommenttinne koskien maatuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen liitettävää selvitystä voimalan purkamisen kustannuksista

Era kommentarer om den utredning av kostnaderna för nedmontering av ett landbaserat vindkraftverk som fogas till ansökan om tillstånd att bygga ett landbaserat vindkraftverk

Kannatamme MRA 64 §:n siirtämistä lain tasolle. Mielestämme rakentamislakiin olisi kuitenkin syytä lisätä kokonaan erillinen tuulivoimalan rakennuslupahakemukseen liitettäviä tietoja koskeva pykälä. Maatuulivoimalan rakennuslupahakemuksessa esitettävien tietojen vähimmäistasosta olisi vielä huomattavasti tärkeämpää säätää laissa, kuin purkamislupahakemuksen sisällöstä.

Tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuvat ympäristövaikutukset ja -muutokset ovat huomattavasti suurempia, kuin voimaloiden purkamisesta ja alueen ennallistamisesta aiheutuvat tai väitetyt haitat. Paras tapa ehkäistä tuulivoimasta aiheutuvia ympäristöhaittoja olisi tehdä se rakentamisen yhteydessä. Purkamisessa ja alueen ennalleen palauttamisessahan kyse on pikemminkin rakentamisen yhteydessä aiheutettujen ympäristöhaittojen korjaamisesta ja alueen ennalleen palauttamisesta.

Rakennuslupahakemukseen tulisi luonnollisesti sisältyä voimalan purkamiskustannuksista mahdollisimman luotettava selvitys, jonka tarkemmasta sisällöstä olisi syytä säätää asetuksella.

Jos selvitys purkamiskustannuksista perustuu yksinomaan hanketoimijan omaan ilmoitukseen, selvityksen perusteella ei voida varmistaa purkuvakuuden riittävyttä kattamaan täydellisen purkamisen ja alueen ennalleen palauttamisen todellisista kustannuksista. Hanketoimijalla on vahva intressi esittää purkamiskulut mahdollisimman alakanttiin minimoidakseen vaadittavan purkuvakuuden määrän.

Rakentamislakiin tulee lisäksi lisätä pykälä, jossa säädetään kuntalaisten kuulemisesta ja valitusoikeudesta rakentamisluvassa annettavasta purkuvakuutta koskevasta päätöksestä. Mielipiteen ilmaisemisoikeus ja valitusoikeus tulee olla kaikilla kuntalaisilla, koska myös liian pienen purkuvakuuden vuoksi kunnalle koituvat kustannukset voimaloiden omistajan laiminlyödessä purkamisvelvollisuutensa koskettavat kaikkia kuntalaisia. Ks. myös kommenttimme lain 4 §:n 3 momenttiin, kohta Kuuleminen ja valitusoikeus.

Kommenttinne vaikutusten arviointiin

Era kommentarer om bedömningen av konsekvenserna

Maanomistajien kannalta maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta annettu laki merkitsee olennaista parannusta nykytilanteeseen toissijainen vastuun purkamistoimenpiteistä siirtyessä maanomistajalta kunnalle. Olisi kuitenkin äärimmäisen tärkeää varmistaa, että purkamiskustannukset eivät missään olosuhteissa jää veronmaksajien maksettaviksi.

Nyt ehdotettua purkuvakuuksia koskevaa sääntelyä selkeyttämällä on varmistettava se, että kunnat osaavat tuulivoimaloiden rakennuslupapäätösten yhteydessä edellyttää rakennusluvan hakijoilta niin suuret purkuvakuudet, että ne varmasti kattavat myös kaukana tulevaisuudessa tapahtuvasta tuulivoimaloiden purkamisesta ja alueen ennalleen palauttamisesta aiheutuvat kustannukset. Kuntalaisille tulee säätää oikeus tulla kuulluksi ja valittaa purkuvakuuden määrää koskevasta päätöksestä.

Purkamiskulujen aliarvioiminen ja kunnalle toissijaisesta purkamisvastuusta aiheutuvan riskin vähätteleminen julkisessa keskustelussa on lopetettava, ja toimivaltaisille ylempien tason viranomaisille tulee säätää selkeä vastuu siitä, että kunnilla on totuudenmukainen tieto purkamiskustannusten todellisesta suuruudesta.

Lain siirtymäsäädösten yhteydessä olisi ollut tarpeellista selvittää ennen 4-6 §:n mukaisen vakuusjärjestelmän voimaantuloa rakennuslupansa saaneiden tuulivoimaloiden asemaa. Vaikka voimaloiden omistajien vastuu purkamistoimenpiteistä koskee myös näitä yli 2000 tuulivoimalaa, maanvuokrasopimusten purkamisvastuun laajuuteen ja purkuvakuuksiin liittyviin ehtoihin sisältyy hyvin suurta vaihtelua, jolla on merkittävä vaikutus maanomistajien ja toissijaisesti myös kunnan asemaan, mikäli voimaloiden omistaja laiminlyö purkamistoimenpiteet.

Yhdistyksemme tietojen mukaan lähes kaikkiin maanvuokrasopimuksiin sisältyy sopimusehto, joka ainakin osittain vapauttaa voimaloiden omistajan perustusten purkamisvelvollisuudesta. Useimmiten sopimuksissa on ehto, jonka mukaan perustukset saavat jäädä ”maisemoituina” paikoilleen, tai ainoastaan ylimmät osat perustuksista on poistettava. Purkuvakuudet on mitoitettu sillä perusteella, että perustuksia ja muita maanalaisia rakenteita ei pureta, eikä alueen ennalleen palauttamisesta aiheutuvia kuluja ole huomioitu.

Lisäksi viranomaiset ovat tulkinneet jätelakiä niin, että sitä ei sovelleta tuulivoimaloiden perustuksiin. Hallituksen esitysluonnoksen kohdassa 2.4.3 Jätelaki todetaan, että ”tuulivoimalan perustusten ja muiden rakenteiden osalta jätelain soveltaminen alkaa normaalisti vasta, kun rakenteista on niiden purkamisen jälkeen muodostunut jätettä.” Paikoilleen jätettyjen perustusten jäämistä jätelain soveltamisen ulkopuolelle perustellaan sillä, että paikoilleen maisemoidut perustukset rinnastetaan ”osittain purettuun rakennukseen”.

Tämä perustelu on kuitenkin menettänyt merkityksensä rakentamislain voimaantulon yhteydessä. Rakentamislakiahan tulkitaan niin, että tuulivoimalaa ei enää pidetä rakennuksena vaan rakennuskohteena. Pelkästään rakennuksia koskevat rakentamislain säännökset eivät siten koske tuulivoimaloita.

Tuulivoimalan luokittelu rakentamislain mukaan joksikin muuksi kuin rakennukseksi tarkoittaa sitä, että myöskään purkamatta jätettyjä tuulivoimalan perustuksia ei voida enää pitää ”osittain purettuna rakennuksena”, eikä jätelaissa säädetyistä velvoitteista voi enää vapautua tällä perustelulla. Näin ollen olisi uudelleen arvioitava jätelain jätteen määritelmän ja jätteen käsittelyä koskevien säännösten soveltaminen tuulivoimaloihin, ja erityisesti jätelain 74 §:n soveltaminen niissä tapauksissa, joissa voimalan omistaja laiminlyö velvollisuutensa.

Lisäksi on todettava, että purkamatta jätetyn tuulivoimalan perustuksen luokittelu ”osittain purettuun rakennukseen” on ilmeisessä ristiriidassa jätelain 5 §:n jätteen määritelmän kanssa. Jätteenä luokitellaan jätelaissa aine tai esine, jonka sen haltija on poistanut käytöstä tai aikoo poistaa käytöstä tai on velvollinen poistamaan käytöstä.

Maanvuokralain nykyiset säännökset soveltuvat huonosti tuulivoimahankkeiden maanhankintaan. Maatuulivoimaloiden purkamista ja purkuvakuutta koskevan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä olisi hyvä tarkistaa myös maanvuokralain säännöksiä. Parasta olisi, että maanvuokralakiin lisättäisiin kokonaan uusi, energiahankkeiden maanvuokrausta koskeva luku, jossa energiateollisuushankkeiden maanhankinnan erityispiirteet voitaisiin ottaa paremmin huomioon.

Ympäristövaikutukset:

Vaikka laissa lähtökohtana on perustusten ja muiden rakennelmien purkaminen kokonaan ja alueen palauttaminen rakentamista edeltävään tilaan, perustusten osalta tämä velvollisuus on kuitenkin myöhemmissä lainkohdissa kumottu säätämällä kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle oikeus päättää, että perustuksia ei tarvitsekaan purkaa.

Perustusten vain osittaista purkamista tai jättämistä kokonaan purkamatta perustellaan hallituksen esitysluonnoksessa purkamisesta aiheutuville ympäristövaikutuksilla. Taustaselvityksissä ympäristövaikutuksia on tarkasteltu vertaamalla purkamistoimenpiteistä aiheutuvia vaikutuksia siihen, että purkamistoimenpiteet jätetään tekemättä.

Tällainen tarkastelu on kuitenkin lähtökohtaisesti väärä ja tarkoitushakuinen. On selvää, että purkamishetkellä perustusten purkamisesta aiheutuu enemmän ympäristövaikutuksia kuin siitä, että purkamistoimenpiteet jätetään tekemättä.

Purkamishetken ympäristövaikutusten sijaan oleellisempaa olisi tarkastella niitä ympäristövaikutuksia, joita aiheutuu perustusten jäämisestä maaperään ikuisiksi ajoiksi, ja verrata ympäristölle näin aiheutuvia vaikutuksia ja riskejä niihin ympäristövaikutuksiin, joilta vältytään perustusten jättämisellä paikoilleen. Perustusten maaperään jättämisestä aiheutuvia pitkäaikaisia ympäristövaikutuksia ei hallituksen esitysluonnoksessa eikä sen taustaselvityksissä ole ollenkaan tarkasteltu ja otettu huomioon.

Perustukset, maakaapelit ja muut maanalaiset rakenteet alkavat aikojen kuluessa väistämättä murentua ja hajota. Perustusten raudoitusosat alkava ruostua, materiaaleissa alkaa tapahtua kemiallisia reaktioita ja niistä alkaa päästä maaperään erilaisia haitallisia aineita, jotka voivat liata maaperää ja pinta- ja pohjavesiä. Tällaista aikapommia ei tule jättää tuleville sukupolville.

Suomi tai suomalaiset eivät myöskään hyödy perustusten ja muiden maanalaisten rakenteiden jättämisestä purkamatta millään tavalla. Kyse on pelkästään alan toimijoille tarjottavasta merkittävästä taloudellisesta hyödystä, jota voidaan oikeutetusti pitää tuulivoimaloiden omistajille annettavana piilotukena.

Globaalin materiaalipulan tiedetään pahenevan tulevaisuudessa voimakkaasti, minkä seurauksena myös kierrätystä koskevat kansainväliset määräykset tulevat varmuudella kiristymään.

Tuulivoimaloiden perustusten ja muiden maanalaisten rakenteiden jääminen maaperään ikuisiksi ajoiksi merkitsee sitä, että valtavia määriä kierrätyskelpoista materiaalia jää hyödyntämättä. Tuulivoimaloiden uusiminen 20-30 vuoden välein kasvattaa hukkaan menevän kierrätyskelpoisen materiaalin määrää eksponentiaalisesti.

On ympäristönsuojelullisesti kestävämpää, että tuulivoimaloiden ja perustusten rakentamisesta ympäristölle aiheutuvat haitat ja luonnon vahingoittaminen eivät ole tuulivoimaloiden rakentamisvaiheessa este, mutta siinä vaiheessa, kun perustukset muut maanalaiset rakenteet pitäisi purkaa, ja alue palauttaa rakentamista edeltävään tilaan, se ei enää olisikaan mahdollista purkamisesta aiheutuvien ympäristöhaittojen vuoksi!

Voimaloiden kaikkien, myös maanalaisten rakenteiden purkaminen tulee olla lain ensisijainen tavoite, ja purkamatta jättäminen saa olla mahdollista vain tarkkaan säädellyissä poikkeustapauksissa.

Muut kommentit hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännökohtaiset perustelut)
Övriga kommentarer om den allmänna motiveringen till utkastet till regeringsproposition (kapitlen 1–12, med undantag av kapitel 4.2 Huvudsakliga konsekvenser och 7 Specialmotivering)

Muut kommentit – purkamiskustannukset

Voimaloiden purkamiskululaskelmissa on erittäin suuria eroja riippuen siitä, kuka laskelmat on laatinut. Kärjistäen voidaan sanoa, että kustannushaitari vaihtelee kymmenestä tuhannesta eurosta miljoonaan euroon voimalaa kohden. Todennäköisesti viimeksi mainittu luku on kuitenkin huomattavasti lähempänä totuutta kuin ensimmäinen varsinkin tulevaisuuden jättiläisvoimaloiden kohdalla.

Ulkomailla, esimerkiksi Saksassa ja Ranskassa tuulivoimaloiden purkamisesta jo kertyneiden kokemusten perustella purkamiskustannukset liikkuvat sadoissa tuhansissa euroissa purettavaa voimalaa kohden. Suomen korkeammasta kustannustasosta ja tuulivoima-alueiden tyypillisesti syrjäisestä sijainnista johtuen ei purkamisen täällä meillä voi ainakaan halvempaa olla kuin muissa Euroopan maissa.

Suomessa jo toteutuneista purkamiskustannuksista on vaikeaa saada tietoja, koska yhtiöt eivät niitä julkisuudessa kerro. Suuntaa antavana voidaan pitää sitä, että pelkästään yhden voimalan kolmen lavan kierrätys maksaa Stena Recycling Oy:ltä ja Kuusakoski Oy:ltä saatujen tietojen mukaan 155 000 – 225 000 eur (alv 0%), eli alv:n sisältäen jopa 300 000 euroa/voimala. Nämä hinnat on annettu jo valmiiksi maahan nostetuille lavoille, joten nosturikustannuksetkaan eivät ole tässä summassa vielä mukana.

Kun maanvuokrasopimukseen sisältyvät purkuvakuudet ovat Suomessa viime vuosina tyypillisesti vaihdelleet 80 000 euron ja 150 000 euron välillä, on selvää, että ne eivät kata purkamis- ja kierrätyskustannuksia kuin murto-osaltaan. Lisäksi on muistettava, että yksityisen maanomistajan ja ainakin pienempien kuntien neuvotteluasema on heikko, kun puhutaan tuulivoimaloiden purkamisen tyypisistä työsuorituksista. Purkamiseen erikoistuneiden palveluntarjoajien kanssa ei päästä sopimukseen samanlaisilla hinnoilla, joilla vakiintunut tuulivoimayhtiö pääsisi.

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Allmänna kommentarer om utkastet till regeringsproposition

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä siihen liittyvistä muutoksista rakentamislakiin. Yhdistyksemme on toiminut vuodesta 2012 alkaen tuulivoiman vaikutuspiiriin joutuvien kansalaisten valtakunnallisena etujärjestönä ja yhdysiteenä, joten meillä on jo yli 14 vuoden kokemus tuulivoiman vaikutuksista nimenomaan kansalaisen näkökulmasta.

Maatuulivoimaloiden purkamista ja purkuvakuuksia koskeva lainsäädäntö tulee ehdottomasti tarpeeseen ja on kannatettava. Nyt ehdotetuilla säännöksillä päästään jo jossain määrin kohti lakiehdotukselle asetettuja tavoitteita, mutta säädökset vaativat vielä paljon täydennyksiä ja lisäyksiä, koska tällaisenaan ehdotetun lain sisältöön jää muuten useita suuria puutteita ja aukkoja. Omassa lausunnossamme olemme ehdottaneet eräitä lisäyksiä ja muutoksia hallituksen esitysluonnoksen pykäliin.

Suurin epäkohta ehdotetussa laissa on se, että vaikka lähtökohtana on sekä maanpäällisten osien että perustusten purkaminen, kunnilla olisi kuitenkin purkamisluvassa oikeus päättää, että perustuksia ei tarvitsekaan purkaa. Tärkeimmät perustelut purkamatta jättämiselle määrittäisi lisäksi purkamiskulujen maksaja, eli voimaloiden omistaja purkamislupahakemuksessaan (purkamisen ympäristövaikutukset ja haittojen vähentämiskeinot). Kun sekä purkamisluvan hakija (voimaloiden omistaja) että luvan myöntäjä (kunta) hyötyvät taloudellisesti perustusten jättämisestä paikoilleen, on selvää, että perustusten purkamatta jättäminen tulee muodostumaan yleiseksi käytännöksi, jos säännökset tulevat voimaan ehdotetussa muodossa.

Lähtökohta lakiehdotuksessa on kuitenkin juuri se, mikä sen pitääkin olla. Käytöstä poistetut tuulivoimalat pitää purkaa ja ympäristö pitää palauttaa voimaloiden rakentamista edeltävään tilaan. Luonnoksessa lain soveltamisala on kuitenkin liian suppea sen koskiessa ainoastaan itse voimaloita ja niiden rakennuspaikkaa. Purkamis- ja ennalleen palauttamisvelvollisuuden tulee koskea koko tuulivoimatoiminnan käytössä ollutta aluetta ja kaikkia toiminnassa käytettyjä osia, myös sähkönsiirtoyhteyksiä rakenteineen.

Lakiluonnoksessa purkamisesta ja rakentamista edeltävään tilaan palauttamisesta aiheutuvat kustannukset ohjautuvat aiheuttamisperiaatteen mukaisesti sille taholle, jolle ne kuuluvat, eli voimaloiden omistajille. Se varmistetaan ennen rakentamisen aloittamista kunnan hyväksi asetettavan, purkamiskustannuksia vastaavan purkuvakuuden asettamisella. Kunnan motivaation varmistaa vakuuden riittävyys oletetaan syntyvän sillä, että kunta on vastuussa purkamiskuluista vakuuden ylittävältä osuudelta, jos tuulivoimaloiden omistaja laiminlyö purkamistoimet.

Purkuvakuudet toimivat kuitenkin laissa tarkoitetulla tavalla ainoastaan siinä tapauksessa, että ne ovat määrältään riittäviä kattamaan kaikki voimaloiden purkamisesta ja tuulivoimalaitosalueen rakentamista edeltävään tilaan palauttamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tällä hetkellä tuulivoimalan purkamisesta aiheutuvia kustannuksia vähätellään julkisuudessa voimakkaasti. Purkuvakuuksien riittävän tason varmistamista koskevat säännökset jäävät ehdotetusta laista puuttumaan.

Erittäin suuri puute ehdotetussa laissa on se, että kuntalaisilla ei ole oikeutta tulla kuulluksi eikä oikeutta valittaa purkuvakuutta koskevasta rakennusvalvontaviranomaisen päätöksestä, kun purkuvakuudesta päätetään osana rakentamislupaa. Suurin osa tuulivoimaloiden rakentamislupia koskevista päätöksistä jää kokonaan valitusmahdollisuuksien ulkopuolelle valitusoikeuden suppeuden vuoksi. Valittaahan saavat käytännössä vain voimalan sijaintikiinteistön rajanaapurit. Laajemmissa tuulivoimahankkeissa useimmilla tuulivoimaloilla ei ole ulkopuolisia rajanaapureita, jotka voisivat päätöksestä valittaa.

Oleellisena parannuksena nykytilanteeseen pidämme sitä, että vakuus tulee asettaa ennen rakentamisen aloittamista. Rakennuslupapäätös on mielestämme oikea paikka määrätä purkuvakuudesta, kunhan kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet jollakin tavalla järjestetään.

Sen sijaan puutteena pidämme sitä, että kunnalla ei olisi oikeutta hyväksyä tai hylätä voimaloiden omistajan valitsema vakuus. Tämä puute heikentää merkittävästi kunnan asemaa vakuustyyppin valinta-oikeuden ollessa vakuuden asettajalla vakuuden edunsaajan sijaan.

Eriyisen huonona pidämme sitä, että lakiehdotuksessa kunta veloitetaan vapauttamaan vakuus aina omistajavaihdoksen yhteydessä. Tällaiseen menettelyyn sisältyy selkeä riski. Voimaloiden uusi omistaja ei välttämättä aina kykene järjestämään tai halua järjestää samanarvoista vakuutta kuin edellinen omistaja, ja riski kasvaa tuulivoimaloiden elinkaaren lähestyessä loppuaan. Mieluummin purkamista koskevalla lainsäädännöllä tulisi luoda sellainen järjestely, jossa vakuutta ei tarvitse

vapauttaa omistajanvaihdoksen yhteydessä, vaan vakuus säilyy samana omistajanvaihdoksista huolimatta.

Lakiluonnokseen sisältyi lisäksi muutamia sisäisiä ristiriitoja. Voimaloiden purkaminen on tarkoitus säätää pakolliseksi, mutta purkaminen on kuitenkin kiellettyä ilman erillistä purkamislupaa. Kynnys purkamisluvan hakemiselle ja myöntämiselle on lain toteutuessa hallituksen esittämässä muodossa nousemassa varsin korkeaksi. Purkamisen korkea lupakynnys lisää houkutusta purkamisen laiminlyömiseen.

Hallituksen esitysluonnoksessa lähtökohtana on, että myös voimalan perustukset pitää purkaa, mutta kunnilla on kuitenkin 3 §:n nojalla oikeus purkamisluvassa määrätä, että perustuksia ei tarvitsekaan purkaa, tai ne voidaan ainakin jättää osittain purkamatta. Tätä pidämme suurimpana puutteena nyt ehdotetussa sääntelyssä. Kun sekä purkamisluvan hakija että purkamisluvan myöntävä kunta hyötyvät taloudellisesti siitä, että perustuksia ei pureta, useimmissa tapauksissa tulee käymään niin, että perustuksia ei pureta. On mahdotonta välttyä ajatukselta, että näin muotoillun sääntelyn tarkoituksena onkin se, että perustuksia ei todellisuudessa tarvitse purkaa.

Kun kunta on toissijaisessa vastuussa purkamiskustannuksista vakuuden ylittävältä osalta, kunnalla on vahva intressi määrätä perustusten jättämisestä ainakin osittain purkamatta, varsinkin, jos käy ilmi, että purkuvakuuksien mitoituksessa on aikoinaan epäonnistuttu. Varovaistenkin arvioiden mukaan perustusten purkamatta jättämisellä saavutettava taloudellinen hyöty voi olla jopa satoja tuhansia euroja voimalaa kohden.

Vielä suurempi taloudellinen intressi välttyä perustusten purkamiselta on voimaloiden omistajalla. Siitä huolimatta juuri voimaloiden omistaja saisi määrittellä perusteet perustusten osapurkamiselle tai purkamatta jättämiselle, koska siitä päätettäisiin voimaloiden omistajan purkamislupahakemuksessa esittämien purkamisen ympäristövaikutuksia koskevien selvitysten perusteella.

Lisäksi kunta voisi määrätä perustusten tai sen osien jättämisestä paikoilleen ilman maanomistajan suostumusta. Kunnan ja voimalan omistajien taloudelliset intressit syrjäyttävät maanomistajan oikeudet. Ehdotettu säännös rikkoo mielestämme perustuslaissa säädettyä omaisuudensuojaa.

Purkuvakuuksista ja purkamisluvista päätettäisiin kuntakohtaisesti. Yhä useammat tuulivoimahankkeet sijaitsevat kuitenkin useamman kunnan alueella, ja saman hankkeen tuulivoimaloita voi sijaita useamman kunnan alueella. Sähköasemat ja sähkönsiirtoyhteydet voivat kuitenkin olla koko tuotantoalueelle yhteiset. Ehdotetussa laissa ei ole kuitenkaan minkäänlaisia säännöksiä eri sijaintikunnissa tehtävien päätösten yhteensovittamisesta.

Sääntelyyn jää lisäksi yli 2000 tuulivoimalan aukko, eli säädösten voimaantullessa olemassa olevat ja rakennus/rakentamisluvan saaneet tuulivoimalat. Niiden purkuvakuudet perustuvat vapaaehtoiseen sopimukseen, ja ovat pääsääntöisesti raskaasti alimitoitettuja, tai puuttuvat kokonaan. Olemassa olevaan tuulivoimakantaan sisältyy valtava pääosin yksityisiin maanomistajiin ja viime kädessä kuntiin kohdistuva riski, jonka järjestämiseen ei ole tämän lain valmistelun yhteydessä millään tavalla pyritty.

Lisäksi kokonaan puuttumaan jäävät myös säännökset siitä, miten maanvuokrasopimukseen perustuva maanvuokraajille asetettava purkuvakuus ja tämän lain mukaan kunnalle asetettava purkuvakuus yhteensovitetaan molempien ollessa yhtä aikaa voimassa. Lain voimaantullessa suunnitteilla voi olla vielä satoja tuulivoimahankkeita, joiden maanvuokrasopimukseen sisältyy maanomistajille asetettavia purkuvakuuksia koskevia sopimusehtoja. Tuulivoimayhtiöt eivät

välttämättä ole halukkaita uusimaan vanhoja maanvuokrasopimuksia maanvuokratason nousun vuoksi.

Suuri osa tuulivoimalaitosinfrastrasta ja sähkönsiirtoyhteydet rakenteineen jäävät ehdotetussa laissa purkamis- ja vakuudenasettamisvelvollisuuden ulkopuolelle.

Ehdotettu laki ei täytä Århusin sopimuksen vaatimuksia. Purkuun, purkuvakuuksiin, perustusten purkamisen ja alueen ennalleen palauttamisen laajuuteen liittyvät ratkaisut ovat olennaisia ympäristöä koskevia päätöksiä, joihin kansalaisilla tulee sopimuksen mukaan olla tosiasiallinen tiedonsaanti- ja osallistumismahdollisuus sekä oikeussuoja.

Lain esitystapaa yksinkertaistaisi, jos alkuun sisällytettäisiin pykälä, jossa määriteltäisiin keskeiset käsitteet, esimerkiksi käytöstä poistettu tuulivoimala, tuulivoimaloiden sijoituspaikka, tuulivoimalaitosalue, hankealue, kaava-alue, toissijainen purkamisvastuu, hankekehittäjä, voimaloiden omistaja jne.

Kokonaisuutena tämä on erittäin tarpeellinen laki, mutta ilman täsmennyksiä se mahdollistaa sen, että vaikka lähtökohtana on perustuksienkin purkaminen, käytännössä perustukset kuitenkin tulevat jäämään maaperään osittain tai kokonaan. Sähkönsiirtoyhteyksien purkamisvastuu jää sääntelemättä. Purkuvakuuksien perustuminen hanketoimijoiden omiin kustannusveltyksiin johtaa purkamisesta aiheutuvan taloudellisen riskin siirtymiseen kunnille, veronmaksajille ja tuleville sukupolville.

Lain soveltamisalassa joudutaan yhteensovittamaan hyvin monenlaisia keskenään ristiriitaisia intressejä. Tuulivoimayhtiöiden, maanomistajien, kuntien ja kuntalaisten edut poikkeavat huomattavasti toisistaan monissa tällä lailla säänneltävissä seikoissa.

Siltä varalta, että tämä lakiehdotus kohtaa niin suurta vastakkainasettelua, että sen saattaminen voimaan ei onnistu, kannattaisi pohtia myös vaihtoehtoisia sääntelymahdollisuuksia, esimerkiksi maanvuokralain täydentämistä uudella energiahankkeiden maanvuokrausta koskevalla luvulla, sekä purkamis- ja purkuvakuusasioiden järjestämistä valtakunnallisella purku- ja kierrätysrahastolla, jonka toiminta rahoitettaisiin kaikilta tuulivoimantuottajilta perittävillä pakollisilla purku- ja kierrätysrahastomaksuilla.

Näiden vaihtoehtoisten sääntelymallien etuna olisi sekin, että niiden soveltamisalaan voitaisiin helposti liittää myös aurinkovoimalaitosalueet ja akkuvarastot ja muu energiasiirtymään liittyvä uusi teollisuus. Niiden purkuvelvollisuuteen ja purkuvakuuksiin liittyvät asiat ovat lailla järjestämättä ja eikä yhtenäisiä käytäntöjäkään ei ole vielä ehtinyt muodostua.

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry

Sari Murto, puheenjohtaja

Lisätiedot: Riitta Lindgren, maankäytön asiantuntija, puh. 0400-555 454, email. riitta.lindgren@hrl-balancia.com

Lindgren Riitta
Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry